

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

VP 3

Modul pro koordinátory žákovského parlamentu na SŠ

Skripta

**Autorský tým: Ing. Nad' a Drbušková, Mgr. Jiří Okrouhlý Ph.D.,
Ing. Petr Drbušek**

Editor: J. Navrátil

Toto dílo [Modul pro koordinátory žákovského parlamentu na SŠ – skripta] je licencováno pod licencí Creative Commons [BY-SA]. Licenční podmínky navštivte na adrese

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

Obsah

1. Žákovský parlament	3
1.1. Co je žákovský parlament	3
1.2. Koordinátor	3
2. Volby	5
2.1. Zajištění voleb do žákovského parlamentu	5
2.2. Organizace voleb – jednotlivé kroky	6
3. Funkce žákovského parlamentu	8
4. Metody práce školního parlamentu	13
5. Žákovský parlament z dlouhodobého hlediska	16
6. Trvání žákovského parlamentu v dalších letech	18
6.1. Životní cyklus žákovského parlamentu	18
6.2. Překážky žákovského parlamentu	19
6.3. Stabilizace žákovského parlamentu	20
7. Agenda a jednací řád parlamentu	22
7.1. Základní pojmy	22
7.2. Obsah jednacího řádu	22
8. Memorandum (smlouva)	25
9. Výstupy z OP VVV a OP VK	26
10. Závěrečný test:	32
Seznam použité a doporučené literatury	35

1. Žákovský parlament

1.1. Co je žákovský parlament

Nejčastější formu organizované spoluúčasti na úrovni celé školy nazýváme žákovský parlament (ve zkratce ŽP nebo také školní parlament – ŠP). Díky ŽP mají žáci ve škole prostor k prezentování svých názorů, představ, cílů či nápadů. Zároveň napomáhá k demokratizaci vedení školy, žáci jsou vychováni k občanství. Z hlediska práva je zakládání, vedení a organizace ŽP zakotvena ve školském zákoně [28].

Žákovský parlament je ustanoven ze zástupců jednotlivých tříd 1.–4. ročníků SŠ, kteří se pravidelně scházejí a koordinuje je dospělá osoba z řad pedagogů. Hlavní náplní školního parlamentu je komunikovat s vedením školy a pedagogickými pracovníky a zároveň předkládat připomínky a náměty ze tříd, informovat žáky o dění ve škole [13].

Úkolem pedagogů vedení školy je zajistit základní podmínky ve škole pro efektivní a správné fungování ŽP a poskytnout veškerou podporu a pomoc koordinátorovi parlamentu a členům parlamentu. Bez splnění těchto podmínek parlament nemůže správně a účelně fungovat.

V zájmu vedení školy by mělo být zajistit, že zasedání ŠP bude probíhat alespoň jednou za čtrnáct dní a délka trvání bude minimálně 45 minut. Mělo by probíhat v čase, kdy mohou být přítomni žáci ze všech ročníků (v odpoledních hodinách mimo výuku) [22].

1.2. Koordinátor

„Koordinátor žákovského parlamentu je pedagogický či nepedagogický pracovník školy, který pomáhá žákům organizovat celoškolskou žákovskou samosprávu. Podporuje žáky v jejich vlastní aktivitě: nedělá práci za ně, ale pomáhá vytvářet podmínky pro to, aby asi si poradili sami“ [42].

Každý koordinátor si na začátku musí položit tyto základní otázky: [12]

1. *Proč žákovský parlament ve škole potřebujeme?*
2. *Jaká jsou rizika jeho činnosti?*
3. *Jak se vypořádat s averzí vedení školy, obavami kolegů a lhostejností žáků?*
4. *Jaké jsou nejpalcivější problémy, které by měl SP řešit?*

Koordinátor při založení žákovského parlamentu usiluje nejdříve o to, aby tento parlament získal své pevné místo v rámci fungujících orgánů školy. Předem informuje vedení školy i kolegy a prezentuje jim pozitiva tohoto školního uskupení. Jasně vymezuje kompetence a pravomoci, které bude SP mít. Volí adekvátní systém propagace a prezentace práce ŠP. Vhodné formy jsou např. pomocí školního časopisu, sociálních sítí, nástěnek apod.

Koordinátor rovněž stmeluje ŠP pomocí zážitkových aktivit a her. Rozvíjí tzv. měkké dovednosti žáků, jako jsou řečnické projevy, pravidla, jak vést a argumentovat v diskusi, empatické chování a respektování názorů jiných.

2. Volby

2.1. Zajištění voleb do žákovského parlamentu

Volby ve školách se podobají svým systémem, organizací i průběhem volbám do Parlamentu ČR, přesto lze aplikovat několik volebních modelů (např. poměrné zastoupení podle tříd, ročníků, podle roku narození, pohlaví apod.). Hlas mohou mít také dospělé osoby, např. třídní učitel, koordinátor SP.

„ŽP je tvořen žáky ze všech ročníků školy, kteří se scházejí za účelem sdílení informací ze tříd a organizování rozličných aktivit pro celou školu. Každá třída má obvykle dva zástupce, ideální je, jsou-li v parlamentu zastoupeny všechny ročníky SŠ“ [42].

Samotná příprava voleb do ŽP je velmi složitou etapou před zahájením a efektivním fungováním parlamentu. Tento krok, tedy volby, by měly být finální činností, které se ještě příliš neúčastní samotní žáci a odpovědnost nesou pedagogičtí pracovníci. Prvním krokem k ustanovení efektivně fungujícího ŽP jsou vhodně zvolení kandidáti. Veškeré aktivity spojené s volbami, tedy příprava, samotná realizace a vyhodnocení voleb je vhodné uskutečnit v maximálně období dvou týdnů. Nejvhodnější doba pro konání voleb do ŽP je druhý nebo třetí týden v září, popřípadě v době před letními prázdninami [42].

2.2. Organizace voleb – jednotlivé kroky

1. „Obvykle vedení školy nebo koordinátor školního parlamentu zvolí vhodný volební model a termín voleb. Volební model musí být co nejvíce přizpůsobený věku kandidátů a voličů. Důležité je promyslet:

- Jaké ročníky se budou na činnosti ŽP podílet
- Kolik žáků z jedné třídy bude voleno
- Kdy volby do parlamentu probíhají
- Jak přesně probíhají volby ve třídě
- Jakou pozici mají členové parlamentu z loňského roku“ [43].

Volební systém do ŽP je vždy přizpůsoben potřebám školy. Neexistuje žádný ideální model pro provedení voleb.

2. Před samotnými volbami musí proběhnout informační kampaň. Třídní učitelé, respektive koordinátor školního parlamentu vysvětlí žákům význam školního parlamentu, jeho náplň práce a zvolený volební model. Informační kampaň je vhodné rozšířit na všechny pedagogy a rodiče žáků.

3. Stanoví se role třídního učitele a koordinátora školního parlamentu, určí se volební komise a volební místnost.

4. Proběhnou samotné volby do školního parlamentu. Školní volby by měly být velmi podobné skutečným volbám – hlasovací lístky, urna, plenta, státní nebo školní symboly apod.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

5. Začíná samotná práce volební komise, sčítání hlasů, prezentování výsledků voleb. Také žáci a pedagogové, kteří jsou členy volební komise, musí být řádně poučeni a musí být stanovena jasná pravidla pro „vítěze“ voleb. Výsledky je nutné prezentovat v každé třídě, na veřejných nástěnkách, na webových stránkách školy a vyhlásit ve školním rozhlase.

6. Stanoví se termín pro první schůzi nově zvolených zástupců.

Vzdělávání na školách se v současné době vyznačuje postupným zaváděním multimediálních učebních pomůcek do výuky. Jednou z pomůcek je také hlasovací zařízení (HZ), které umožňuje inovovat vyučující proces. Předpokladem je pozitivní přístup samotného pedagoga k této učební pomůcce a ochota učit se novým věcem. Pedagog (koordinátor) musí být ochotný věnovat svůj čas na to, aby se hlasovací zařízení naučil ovládat. HZ lze používat nejen při hlasování školního parlamentu, ale lze jej využít také v ostatních předmětech, do nichž vnáší interaktivitu a umožňuje rychlou zpětnou vazbu všem žákům a učitelům.

3. Funkce žákovského parlamentu

Koordinátor společně s SP stanoví základní funkce parlamentu a jeho pravidla. Koordinátor pověří žáky, aby nastudovali různé formy politických parlamentů, senátů, sněmoven a jejich pravidel a fungování. Doporučuje se vytvořit formální dokument, v němž bude jasně stanoveno, jak bude SP fungovat, jednat, hlasovat a rozhodovat o záležitostech, které bude na svých jednáních probírat. Může si vytvořit jednací řád a stanovit jak obecná pravidla, tak např. specifická pravidla, která jeho členové budou dodržovat.

Před založením žákovského parlamentu koordinátor stanoví, jakou roli bude toto školní sdružení zastávat, co bude v jeho kompetencích. S tím seznámí členy ŽP a s nimi tyto obecné body upraví dle aktuálních potřeb dané školy, např.: *ŽP bude sloužit jako nástroj třídního učitele pro práci s konkrétní třídou.* ŽP by si měl vymezit svá práva, ale i povinnosti, za které je zodpovědný.

Žákovský parlament začne nejlépe fungovat, pokud si jeho členové společně s koordinátorem stanoví první dosažitelný cíl, který začnou co nejdříve realizovat. Dojde tak k upevnění vazeb mezi členy školního uskupení a k automatickému rozdělení rolí a vytvoření menších podskupin. Zvolený projekt by měl být nejlépe krátkodobého charakteru, aby ŽP brzy zažil spokojenost a radost z toho, že se mu jej podařilo splnit. Splnění tohoto cíle skupinu povzbudí a dodá jí sílu a chuť do dalších, náročnějších akcí.

Praktický příklad

Mezi startovací projekty a krátkodobé cíle nejčastěji jako koordinátor řadím diskusi se žáky o tom, jaké materiální vybavení je potřeba zlepšit, obnovit či nakoupit. Jedná se o poměrně snadný projekt, při němž žáci komunikují s vedením školy nebo s jinými partnery a výsledek je hned vidět a znát. Kolega tělocvikář např. řešil s dívkami, proč se po TV nesprchují. Dívky mu oznámily, že by se po TV rády sprchovaly, ale nechce se

jim chodit domů nebo do výuky s mokrou hlavou. Proto společně přišli s nápadem zakoupit fény na vlasy, které jim právě ŽP pomohl zařídit a vyjednat u otce jednoho ze žáků, který podnikal v oboru sportovního vybavení. Škola tak získala spolehlivého dodavatele sportovních potřeb, načinů a nářadí a podnikatel v rámci SRPŠ daroval škole 2 fény, které začaly používat dívky po hodinách tělesné výchovy. Všechny strany byly spokojené. Ředitelství školy, které ušetřilo a získalo nového dodavatele, učitel tělocviku i jeho žáky. ŽP měl hned na začátku září splněn první projekt.

Další škola bojovala s absencí Wi-Fi připojení v atriu školy, kde se každou přestávku setkávala spousta žáků, kteří zde svačili u školního bufetu nebo se připravovali na další výuku, pokud měli volnou hodinu, obědovou pauzu apod. Na tento nedostatek upozornil spolužák člena SP a ten jeho nápad prezentoval na zasedání. Žáci tedy podali oficiální žádost na vedení školy formou úředního dopisu. Pan ředitel pověřil IT technika a školní atrium bylo velmi rychle zasítováno.

Takto lze nastartovat činnost žákovského parlamentu a pomoci žákům rychle uspět hned po jeho ustanovení. Vše se projeví na pozitivní motivaci, že SP má smysl a své místo na škole.

Žáci ze školního parlamentu mohou také uzavřít smlouvu mezi členem parlamentu a jeho koordinátorem. V této smlouvě se zavazuje člen žákovského parlamentu k řádnému plnění podmínek a pravidel, které vyžaduje školní parlament. A koordinátor žákovského parlamentu slibuje veškerou podporu, kterou může škola jedinci poskytnout.

Praktický příklad

Jméno žáka:

Třída:

Koordinátor žákovského parlamentu:

Školní rok:

Já, člen žákovského parlamentu školy, se podpisem této smlouvy zavazuji:

- Účastnit se a chodit včas na zasedání žákovského parlamentu.
- Zastupovat svou třídu, tlumočit názory a návrhy spolužáků na zlepšení práce školy a jejího prostředí.
- Zpětně třídu informovat o průběhu a výsledcích jednání žákovského parlamentu.
- Podílet se na činnostech žákovského parlamentu.
- Propagovat a příkladně reprezentovat školu.
- Dodržovat pravidla žákovského parlamentu.

Já, koordinátor žákovského parlamentu, prohlašuji:

- Škola poskytne pro činnost prostory, k zázemí školního parlamentu.
- Člen žákovského parlamentu bude uvolněn z výuky, jestliže si to budou vyžadovat jeho povinnosti pro školní parlament.
- Žákovský parlament bude mít přístup k informacím, které bude pro svou činnost potřebovat.

- Škola bude informovat o činnostech parlamentu prostřednictvím dostupných prostředků (webové stránky školy, pedagogická rada, školní rozhlas, školní časopis...).
- Škola bude podporovat činnost žákovského parlamentu (pravidelné schůzky s vedením školy, záštita nad projekty ...).

Podpis člena žákovského parlamentu a koordinátora:

Členové žákovského parlamentu mohou také podepsat smlouvu mezi třídou a zástupcem třídy v ŽP. V tomto dokumentu se zavazuje člen žákovského parlamentu informovat ostatní spolužáky o dění v SP. A naopak třída se vůči členovi v SP zavazuje podporovat ho a spolupracovat s ním. Třída si zvolí jednoho zástupce, který bude kontrolovat plnění bodů této smlouvy. Ten také podepíše danou smlouvu.

Praktický příklad

Jméno žáka:

Třída:

Školní rok:

Datum:

Já, (jméno žáka), se zavazuji:

- Předkládat na zasedáních žákovského parlamentu požadavky své třídy.
- Pravidelně informovat svou třídu o výsledcích jednání žákovského parlamentu.
- Pravidelně docházet na zasedání.
- Nevyužívat členství v žákovském parlamentu k osobnímu prospěchu, ale ku prospěchu své třídy.

Třída se zavazuje:

- K aktivní podpoře svého zástupce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

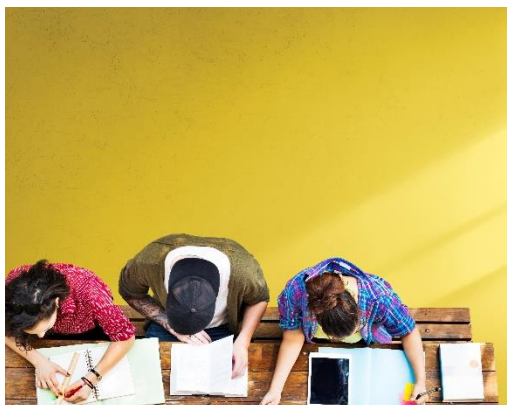
- Na požádání spolupracovat na třídních projektech.
- Předkládat svému zástupci náměty, rady, požadavky.
- Naslouchat zástupci při prezentaci činnosti v žákovském parlamentu.

Nakonec se podepíše člen žákovského parlamentu a žák, který byl zvolen jako kontrolor plnění těchto bodů.

4. Metody práce školního parlamentu

Spolupráce a aktivity nemusí probíhat jen v rámci školy, ale jsou to i různé organizace, díky nimž se rozvíjí a upevňuje demokratická výchova mezi žáky. Mezi nejznámější organizace, které s SP mohou spolupracovat, patří ADRA, různé charitativní organizace na pomoc dětem, starým lidem, ale i zvířatům. Vděčná bývá spolupráce s útulky psů a koček.

Projekty, které žákovský parlament realizuje velmi často, zahrnuje následující oblasti:

- Rekonstrukce a revitalizace vnitřního prostoru školy (výmalba chodby, úprava toalet, šaten, zabezpečení šatních skříněk či rozšíření školního bufetu a oblasti kolem něj – židle, stoly)
- Komunikace a spoluúčast na akci obce či zřizovatele (úprava prostranství před školou, renovace okolí školy)
- Vylepšení vztahového klima ve škole (projektový den mimo školu – více ročníků dohromady)
- Kulturní a sportovní akce (divadlo, kino, koncert, turnaj či závod, výstava, vernisáž)
- Akce podporující vzdělání (vzájemné doučování, besedy s odborníky, tematický projektový den)

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

- Charita a dobročinná činnost (zájem o opuštěná zvířata, podpora osob postižených či handicapem, adopce na dálku) [6].

„Fungující parlament ve škole pomáhá následovně:

Podporuje komunikaci napříč celou školou: žáci ze všech tříd jsou členy parlamentu (tedy svými spolužáky) vedeni k tomu, aby vyjadřovali své názory a navrhovali řešení případných problémů či přicházeli s nápady na zlepšení života ve škole.

Podporuje pozitivní klima školy: žáci a učitelé se stávají jedním týmem, společně usilují o to, aby bylo ve škole všem dobře. Žáci realizují své projekty, které zpestří den ve škole zábavnou akcí, mnohdy se zaměří na podporu dobrých vztahů či vzdělávací akce.

Rozvíjí odpovědnost žáků: žáci si uvědomují, že společně nesou odpovědnost za to, jak funguje společenství, jehož jsou členy, ať už se jedná o školu, či jakékoli jiné prostředí.

Posiluje proaktivní postoje žáků: žáci zažijí, že ve škole mohou něco změnit k lepšímu, začnou důvěřovat tomu, že jejich iniciativa a aktivita mohou mít praktický dopad na život.

Propojuje žáky napříč třídami: scházejí se žáci ze všech tříd, sdílejí, co se ve třídách děje, hledají společný zájem, spolupracují na školních projektech.

Podporuje rozvoj klíčových kompetencí:

Komunikativních (žáci formulují své myšlenky, vzájemně je sdílejí, učí se aktivně naslouchat a činit ve skupině rozhodnutí)

- *K řešení problémů (žáci pojmenují problémové situace a ve spolupráci navrhnou řešení)*
- *Sociálních a personálních (žáci spolupracují na společném úkolu, vzájemně se respektují, podporují skupinu k dosažení cíle)*

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- *Občanských (žáci se zajímají o pocity a názory druhých, nabývají odvahu postavit se útlaku)“ [42].*

Praktický příklad

Na jedné škole využili při práci SP mezinárodního dne „Giving Tuesday“, což je den, kdy lidé darují jiným lidem nějakou věc, a v menším měřítku jej zorganizovali na škole. Žáci ve spolupráci s SP přinesli do školy hračky, knihy, hry a věnovali je těm, kteří je potřebovali. S organizací a s předáváním těchto vybraných věcí jim pomohla organizace Člověk v tísni, která již má s podobnými akcemi zkušenosti a ví, komu vybrané věci darovat.

5. Žákovský parlament z dlouhodobého hlediska

Funkční ŠP by měl být cílem každé školy, která ŽP ve škole založila a dále jej rozvíjí. Škola by měla práci s parlamentem pojímat systematicky, aby dosáhla jeho podstaty. Podstatou ŽP je využití jeho vzdělávacího potenciálu a jeho udržitelnost z dlouhodobého hlediska. ŽP může být také záležitostí krátkodobou, může být založen na období jednoho školního roku, ovšem toto není jeho podstatou.

Sledující body jsou tzv. podmínky, které jsou-li dodržovány má škola obrovskou šanci, že parlament ve škole založí funkčně a dlouhodobě:

Vedení školy musí ŽP k jeho práci motivovat a projevovat zájem o něj i jeho členy

Založený ŽP není okamžitě fungující a dlouhodobě udržitelný. Pokud vedení školy má zájem o ŽP z dlouhodobého hlediska a navíc ještě účelně fungující je zapotřebí přeskládání či formulování priorit tak, aby v nich celkově předávání odpovědnosti žákům, otevřená klima a partnerský přístup, ale i participace žáků a konkrétně ŽP, měly své místo.

Pedagogický sbor se musí podílet na strategii a vizi ŽP

Pokud chybí podpora a spolupráce pedagogického sboru s ŽP, dojde ke špatnému fungování ŠP. Toto je důvod, proč by se ŽP měl objevit v prioritách a cílech vedení školy, měly by se sdílet s pedagogy, protože ŠP bude mít vliv na pedagogickou praxi celé školy (jedná se o komplexní vzdělávací nástroj) a proto je nutné mít podporující pedagogický sbor na své straně. Podpora pedagogů (souznění s myšlenkou a cíli ŽP) je pro realizaci ŽP nepostradatelná.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Přijímat nové věci a učit se jim

Snaha učit se novým věcem, být novým věcem otevřený a omezovat staré zažité stereotypy – toto vše ovlivňuje funkční parlament a ovlivňuje jej z dlouhodobého hlediska.

Vhodná volba koordinátora parlamentu

Pokud je koordinátor vybrán vedením školy tzv. „příkazem“, neláká jej tato práce, nemá o ní zájem, nemá předpoklady k práci koordinátora a jeho samotné jmenování je pro něj překážkou, jedná se o velmi špatný krok v zakládání parlamentu. Tato situace vykazuje ve fungování ŽP velké množství problémů, které můžou existenci ŽP ohrozit, omezuje přínos ŠP a ŽP neplní svou vzdělávací funkci. Tato práce musí koordinátora lákat, měl by pracovat s chutí, zájmem a nasazením. Parlament potřebuje metodické vedení a podporu zúčastněným žákům, což je prioritou pro úspěšné zavedení ŽP a jeho udržitelnost z hlediska dlouhodobého.

6. Trvání žákovského parlamentu v dalších letech

6.1. Životní cyklus žákovského parlamentu

„Školy s různě dlouhou a intenzivní zkušeností s ŽP procházejí dvěma podobami „životního cyklu ŽP“. Jedná se o dvě různé optiky: růst parlamentu v krátkodobém horizontu a ŽP v životě školy dlouhodobě.

Životní cyklus: růst ŽP (2-3 roky)

- *zkušební rok: zavedení ŽP (škola získá know-how, nastavuje podmínky a parametry ŽP, žáci a učitelé si zvykají)*
- *stabilizační rok: odstranění překážek (zlepšení podpory od vedení školy, získání sebevědomí spojeného s novými dovednostmi koordinátora, odstranění předsudků pedagogického sboru)*
- *rozvojový rok: zvyšování dopadu (komplexnější uchopení ŽP, ale i občanského vzdělávání, písemné zanesení vize a strategie školy, výrazná osobnost koordinátora ŽP ve škole, efektivní vtažení ostatních žáků školy)*

1. Životní cyklus: ŽP v životě školy dlouhodobě (4-8 let)

1. *fáze: založení, stabilizace, rozvoj a zacílení na dovednosti a postoje žáků z parlamentu a koordinátora*
2. *fáze: zvyšování dopadu, kvality a efektivity, případně rozvoj úspěchů z 1. fáze a zacílení na rozvoj postojů a hodnot účastníků školního života*
3. *fáze: předávání koordinátorství novým pedagogům – návrat k 1. fázi, ale již s dlouhodobou vžitou zkušeností“ [44].*

6.2. Překážky žákovského parlamentu

Vedení školy a jeho podpora parlamentu - po celou dobu fungování ŽP je nutná podpora ze strany vedení školy. Podpora nestačí pouze v době zavádění parlamentu. Postupem času se ukáže, že je nutné žákovský parlament začlenit do rozvrhu, je nutné stanovit podmínky a podporu práce koordinátorovi ze strany vedení školy. Žákovský parlament má sice svého koordinátora, ale i nadále potřebuje podporu vedení školy.

Koordinátor se začíná cítit vyčerpaný – Práce v parlamentu musí být velmi systematická, koordinátor po čase získá potřebné znalosti, zjistí jak správně vést ŽP, má spoustu nápadů, myšlenek, plánů. Může se ovšem stát, že začne pociťovat snížení podpory ze strany vedení školy, už ho tolik nepodporují jako tomu bylo v době zakládání parlamentu.

Najdou se lidé, kteří parlament kritizují – jako v každé jiné oblasti, tak i ŽP narazí na své odpůrce, kteří budou proti parlamentu vystupovat, negativně jej kritizovat. Tuto situaci je velmi náročné zvládnout a postavit se jí zejména koordinátorovi a ostatním členům parlamentu. Stojí spoustu času a energie. Je však nutné touto etapou projít a mít na mysli, že se tato skutečnost děje a tento čas respektovat a brát jej jako posílení pozice parlamentu.

Dojde k zevšednění – žáci parlamentu začnou pociťovat odpovědnost, stále jsou vystavení potřebám ze stran žáků a pedagogů. Parlament po času není nový, není atraktivní, jednoduše činnost v parlamentu zevšední.

Změny v klíčových pozicích – Koordinátor zjistí, že není vhodná osoba na této pozici, že nemá dostatek času se práci věnovat, nemá vhodné vlastnosti, nepřichází nápady, myšlenky, nemá ambici v práci koordinátora pokračovat. Je tedy nutné udělat personální změny a osobu koordinátora vyměnit [44].

6.3. Stabilizace žákovského parlamentu

„Doporučení pro fázi stabilizace:“

1. Nastavení systémových opatření

- *Zaneste ŽP do ŠVP a popište, jak naplňuje vizi školy, které kompetence se díky němu u žáků rozvíjejí, a popište, jak je ve škole ukotven.*
- *Stanovte standardy podpory člověku, který ŽP koordinuje, a přesně popište jednotlivé formy podpory ale i to, jaké povinnosti a výsledky díky tomu koordinátor garantuje.*
- *Ověřené a usazené parametry ŽP z předchozího roku a další informace o vašem ŽP zaneste do stanov ŽP, které prodiskutujte s pedagogy a žáky, a zveřejněte je.*

2. Pečujte o koordinátora

- *Minimálně zopakujte důslednou podporu od vedení školy jako v prvním roce.*
- *Zkuste přidat častější plánování činnosti ŽP mezi vedením školy a koordinátorem a stanovením ročního cíle (kam se chcete letos posunout).*
- *Najděte člověka, který se stane druhým koordinátorem ŽP – v tandemu je větší šance na udržitelnost.*

3. Naučte se motivovat žáky

- *Zaměřte se na prožitkové aktivity, hříčky v rámci zasedání ŽP.*
- *Dopřejte žákům exkurzi na jinou školu či na setkání žákovských parlamentů, kde načerpají inspiraci.*
- *Přemýšlejte o ŽP jako o týmu, který má svou identitu, na kterou může být patřičně hrdý a kterou je třeba budovat.*
- *Dopřejte žákům prožitkové dva či tři dny mimo školu.*

4. Pracujte se sborem

- *Vysvětlujte, co se žáci i přes dílčí neúspěchy díky ŽP učí.*
- *Ukazujte úspěchy ŽP.*
- *Diskutujte s kolegy o tom, co se v souvislosti s parlamentem ve třídách děje.*
- *Pozvěte kolegy na zasedání parlamentu.*
- *Uspořádejte setkání mezi žáky z parlamentu a učiteli.*

5. Zlepšujte své dovednosti

- *Zaměřte se detaily, které v důsledku tvoří hranici mezi stagnací a rozvojem (uspořádání prostoru, kde se ŽP schází, rovnoměrné zapojení všech žáků, kladení otázek, individualizované zpětné vazby...).*
- *Na konci každého zasedání dělejte reflexi toho, jak se žáci podílejí na zasedání a co se povedlo a co je naopak potřeba zlepšit.*
- *Držte se ročního cíle pro váš ŽP a nenechte se odklonit jinam – dokažte ostatním o sobě, že víte, co děláte a proč“ [44].*

7. Agenda a jednací řád parlamentu

7.1. Základní pojmy

Co je to agenda?

Agenda představuje souhrn toho, co je třeba udělat, vyřídit, zařídit. Agenda je také program schůze, porady nebo konference, souhrn témat, o nichž se má jednat. Agendu/program připravuje obvykle předseda školního parlamentu často v součinnosti s koordinátorem. Aby schůze parlamentu měla jasná pravidla a systém, měli by si zvolení členové školního parlamentu na svém prvním zasedání stanovit jednací řád [6; 9; 11; 12].

Co je to jednací řád?

Jednací řád je soubor formálních pravidel, jimiž se řídí výbory, skupiny a jednotky. Ve školství se setkáváme s jednacím řádem u jednání spolků, rodičovských rad a školských rad. Uplatnění jednacího řádu je výborná metoda, jak s náležitým respektem vyslechnout názor každého člena skupiny. Důležité je, aby jednací řád vyhovoval principům spravedlnosti a rovnoprávného zastoupení členů. Jde o nástroj upevňující demokratické principy ve skupině. Struktura a délka jednacího řádu školního parlamentu musí být úměrná věku, tedy rozumovým schopnostem členů skupiny.

7.2. Obsah jednacího řádu

Jednací řád musí být krátký, přehledný a srozumitelný a jeho znění musí být srozumitelné dané věkové skupině. Jednací řád může obsahovat například:

1. Úvodní ustanovení. Jednací řád školního parlamentu, název parlamentu, název školy, výbory školního parlamentu apod.
2. Vymezení činnosti a kompetencí školního parlamentu.

3. Způsob jednání členů školního parlamentu. Kdo svolává a kam, kdo řídí, kdy svolává a jak svolává. Program a příprava zasedání.
4. Volba předsedy a místopředsedy školního parlamentu. Volba předsedy výboru.
5. Hlasování.
6. Organizačně-technické záležitosti.
7. Výstupy ze zasedání.
8. Další a ostatní ustanovení. Například o spolupráci se školskou radou, se spolkem apod.

Praktický příklad

Jednací řád

Úvodní ustanovení:

1. Jednací řád upravuje postup při svolávání školního parlamentu k řádným či mimořádným zasedáním, stanovuje zásady pro průběh jednání, určuje způsob jednání a vymezuje podmínky pro volby funkcionářů školního parlamentu.
2. Jednací řád je závazným dokumentem pro všechny členy zasedání školního parlamentu a jeho změny lze provést po schválení nadpoloviční většinou všech členů školního parlamentu.

Zasedání školního parlamentu:

1. Zasedání školního parlamentu svolává a řídí jeho předseda, kterého volí členové školního parlamentu na prvním zasedání v daném školním roce.
2. Termín zasedání je zveřejněn na nástěnce školního parlamentu. Zveřejňování těchto informací má na starost referent pro informace.
3. Ke zvolení předsedy a místopředsedy je zapotřebí, aby pro navržené kandidáty hlasovala nadpoloviční většina všech členů školního parlamentu.

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

4. Zasedání parlamentu není veřejné. V případě zájmu je možno spolupodílet se na zasedání po předchozí dohodě.
5. Svou neúčast na zasedání školního parlamentu omluví člen školního parlamentu předem, nejpozději však v den jeho konání.
6. V případě, že se člen školního parlamentu nezúčastní v průběhu pololetí nadpolovičního počtu zasedání, projedná se jeho další setrvání ve školním parlamentu.
7. Řádná zasedání se konají ve středu v 7:30 hodin, 2x za měsíc.
8. Mimořádná zasedání svolává předseda za pomoci referentů pro informace.
9. Školní parlament je usnášeníschopný, zúčastní-li se nadpoloviční většina členů školního parlamentu.
10. Školní parlament schvaluje:
 - a. jednací řád školního parlamentu;
 - b. setrvání členů, kteří ve školním parlamentu nepracují podle dohodnutých pravidel.
11. Školní parlament navrhuje:
 - a. změny ve školním řádu;
 - b. opatření ke zlepšení sociálního prostředí ve škole (akce školy, soutěže).
12. Na každém zasedání určí předseda zapisovatele, který provede zápis z jednání, které předá koordinátorovi školního parlamentu.
13. Výsledky hlasování školního parlamentu jsou veřejné. Hlasuje se v pořadí „pro“, „proti“, „zdržel se hlasování“.
14. Jednací řád má platnost po celé funkční období členů školního parlamentu, tedy jeden školní rok.

Tento jednací řád byl schválen na zasedání školního parlamentu dne 26. 9. 2018.

Podpisy všech členů školního parlamentu a koordinátora:

8. Memorandum (smlouva)

Co je memorandum a k čemu je dobré?

Školní parlament v rámci posílení demokratických principů sepíše se spolupracující stranou memorandum nebo dohodu o spolupráci. Memorandum je na rozdíl od smlouvy spíše neformální záznam nějaké skutečnosti, jednání nebo stanoviska. Jako legislativní oporu pro vznik memoranda nebo dohody o spolupráci můžeme použít § 1746 odst. 2 občanského zákoníku. Memorandum bude sepsáno mezi školním parlamentem a např. vedením školy, školskou radou, spolkem, jiným školním parlamentem apod. Při tvorbě memoranda se opět posiluje právní vědomí členů parlamentu [6; 9; 11; 12].

Obsah memoranda

Obsah memoranda nemůže překročit legislativní rámec. Není možné vyžadovat např. po vedení školy nebo školské radě něco, co neumožňuje legislativa. Zde je opět velmi důležitá role koordinátora školního parlamentu. V memorandu je vhodné uvést spolupracující strany, účel a předmět dohody, práva a povinnosti obou partnerů a další ustanovení.

9. Výstupy z OP VVV a OP VK

Níže uvádíme přehled projektů z operačních programů, které se zabývaly podobným tématem jako tato skripta – demokracie, volby, školní parlament. V části pro žáky může koordinátor použít podklady, které jsou určeny pro žáky na střední škole. Část pro koordinátory obsahuje projekty týkající se vzdělávání koordinátorů v dané oblasti.

Žáci

Název a číslo projektu: [Propojení praxe a ICT – cesta k moderní škole](#), CZ.1.07/1.5.00/34.0291

Anotace: Sada je zaměřena na problematiku člověka v mezinárodním prostředí. Seznamuje žáky s historií, cíli a orgány EU, s globálními problémy světa, s organizacemi s celosvětovou působností (OSN, NATO, UNICEF, WHO, WTO UNESCO). Popisuje a vysvětluje poslání a cíle rozvojové spolupráce a humanitární pomoci.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/6535>

Název a číslo projektu: [EU peníze školám](#), CZ.1.07/1.5.00/34.0206

Anotace: Sada je zaměřena na získání základní orientace v právním systému ČR. Zabývá se systémem tvorby a schvalování zákonů. Dává žákům základní přehled o jednotlivých právních odvětvích.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/67883>

Název a číslo projektu: [Inovace vzdělávání na Wichterlově gymnáziu](#), CZ.1.07/1.5.00/34.1016

Anotace: Sada pracovních listů ze základů společenských věd (tematický celek Občan ve státě) má především sloužit k tomu, aby se žák orientoval jako občan. Pracovní listy jsou sestaveny s ohledem na skutečnost, že v současných učebnicích politologie pro střední školy často chybí kapitoly orientované na praktické ukázky (filozofické texty,

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ukázky) a testové otázky, prostřednictvím kterých by si žák upevnil a ověřil své vědomosti. Cílem materiálu je rozvíjet schopnost samostatného myšlení žáků a interaktivní formou jim přiblížit základní rysy jednotlivých ideologií, strukturu a funkci mezinárodních organizací a problematiku lidských práv. Otázkami k zamyšlení či diskusi se pracovní listy snaží přimět žáky k vytvoření vlastních stanovisek a postojů k celé řadě skutečností, které ze života ve společnosti vyplývají. Inovativnost pracovních listů spočívá nejen v množství testových otázek a příkladů k procvičení, ale zejména v kapitolách, které nutí žáka k zamyšlení a postojům k aktuálním společenským otázkám.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/136303>

Název a číslo projektu: **Gybon – nové metody**, CZ.1.07/1.5.00/34.0836

Anotace: Sada je zaměřena na základy politologie a vysvětlení základních politologických pojmů a vztahů. Sada obsahuje také procvičování formou otázek a testů, které slouží k upevnění a procvičení učiva.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/119693>

Název a číslo projektu: **EU peníze pro SŠ pro sluchově postižené**, CZ.1.07/1.5.00/34.0712

Anotace: Sada je zaměřena na základní informace o České republice a vztah ČR a Evropské unie. Žáci se seznámí se systémem fungování státu. V jednotlivých souborech jsou vysvětlovány důležité pojmy jako demokracie, právo, moc zákonodárná, výkonná a soudní. Žáci se dále seznámí s postavením České republiky v rámci Evropské unie a s fungováním Evropské unie. Učivo si žáci mohou procvičit v mnoha cvičeních, doplňovačkách a jiných aktivitách, které jsou součástí digitálních učebních materiálů.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/7767>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název a číslo projektu: **Se školou na cestě za poznáním**, CZ.1.07/1.5.00/34.0964

Anotace: Sada ZÁKLADNÍ POJMY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ A ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČR je zaměřena na výklad a procvičení jednotlivých témat z předmětu Veřejná správa. Seznamuje žáky s jednotlivými úrovněmi veřejné správy a představuje žákům základní činnosti jednotlivých institucí. Sada je zaměřena na vysvětlení jednotlivých pojmů, představuje základní instituce veřejné správy i jednotlivé vazby na úseku veřejné správy. Sada obsahuje i testy a podklady pro samostatnou práci. Přepokládá i samostatnou práci žáků s využitím internetu. Sada je určena pro žáky odborných škol.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/94287>

Název a číslo projektu: **Evropské peníze Stochovu**, CZ.1.07/1.5.00/34.0497

Anotace: Sada je zaměřena na upevnění základních vědomostí o organizaci a řízení naší společnosti a pochopení úlohy jednotlivých politických aktivit a jejich vzájemných vztahů v rámci politického systému České republiky.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/113698>

Název a číslo projektu: **EU peníze školám**, CZ.1.07/1.5.00/34.0849

Anotace: Sada je zaměřena na jednotlivé složky demokratické společnosti. Orientování se v základních pojmech a pochopení jejich podstaty a účelu. Součástí jsou i opakovací kvízy s ověřením správné odpovědi.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/89321>

Název a číslo projektu: **Zkvalitněním výuky k lepšímu uplatnění absolventů**, CZ.1.07/1.5.00/34.0265

Anotace: Výukový materiál seznamuje žáky se základy státoprávní teorie a zejména se základními hodnotami a principy demokracie. Zabývá se rovněž postavením člověka v dějinách a formováním české státnosti.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/110467>

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název a číslo projektu: **Evropská unie – peníze pro střední školy**,
CZ.1.07/1.5.00/34.0455

Anotace: Tato sada je určena pro výuku občanské nauky na středním odborném učilišti. Výukový materiál seznamuje žáky s hlavními charakteristikami moderního státu. Součástí výukových materiálů jsou kontrolní otázky, které aktuálně prověří úroveň zvládnutí daného tématu.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/101884>

Název a číslo projektu: **Inovace a zkvalitnění výuky**, CZ.1.07/1.5.00/34.0445

Anotace: Sada je zaměřena na vysvětlení vybraných kapitol občanské nauky (politický systém, parlament, vláda, samospráva, politické strany, státní symboly, občanství, ústava, listina lidských práv, politické ideologie).

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/134245>

Název a číslo projektu: **ICT ve výuce**, CZ.1.07/1.5.00/34.0528

Anotace: Materiál je určen pro žáky 2. ročníků k zopakování a upevnění znalostí z probíraného učiva. Jedná se o pracovní listy, které jsou zaměřeny na právě probírané pojmy. Vždy jsou navázány na konkrétní oblast zájmu politologie a propojeny s aktuálním domácím i zahraničním politickým děním. Jednotlivé pracovní listy jsou určeny převážně pro skupinovou práci žáků.

V případě Excel dokumentů se jedná o tajenky, doplňovačky a skrývačky, k nimž je uvedeno zadání, respektive návod pro použití.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/109301>

Název a číslo projektu: **Inovace a nové metody pro výuku**, CZ.1.07/1.5.00/34.0157

Anotace: Sada obsahuje téma Ústavní pořádek, které je zpracováno v prezentacích, které se soustředí především na výklad Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod v širším

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

kontextu. V každé prezentaci jsou obsaženy dílčí úkoly a náměty k diskusi. Větší tematické celky jsou uzavřeny vědomostním testem, který opakuje probranou látku.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/96396>

Název a číslo projektu: **Inovace výuky prostřednictvím ICT na SZŠ Šumperk**, CZ.1.07/1.5.00/34.0082

Anotace: Sada v rámci občanské nauky zpracovává oblast občanství, demokracie, státu a s tím související problematiku.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/88372>

Název a číslo projektu: **Inovace vzdělávacích materiálů prostřednictvím ICT**, CZ.1.07/1.5.00/34.0159

Anotace: Sada je zaměřena na seznámení žáků se základními poznatky o institucionální struktuře Evropské unie. Žáci se naučí vnímat Evropskou unii jako orgány řídicí chod tohoto integračního uskupení. Prostřednictvím prezentací jsou žáci seznámeni se základními principy fungování evropských institucí.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/33027>

Název a číslo projektu: **Obnova ICT školy**, CZ.1.07/1.5.00/34.0846

Anotace: Učební materiály jsou určeny pro učební obor kuchař-číšník. Jsou ve formě pracovních listů. Výkladové a pracovní listy jsou určeny k samostatné práci, jako materiál k procvičení učiva, případně jako materiál k domácímu procvičování v případě nepřítomnosti žáka ve vyučování.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/99990>

Koordinátoři

Název a číslo projektu: **Podpora mezioborových studií a inovací studijních programů na Univerzitě Palackého v Olomouci**, CZ.1.07/2.2.00/28.0091

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Anotace: V tomto předmětu se seznámíte s průběhem evropské integrace tak, abyste pochopili základy, na kterých je současná Evropská unie postavena, a procesy, které ji v průběhu dějin formovaly. Kurz začíná krátkým úvodem do samotné ideje evropské jednoty, neboť tato myšlenka je v evropských dějinách trvale přítomná. Pozornost ale bude především věnována jejímu vývoji ve 20. století. Krátce se zastavíte u meziválečných plánů na evropskou integraci a poté se zaměříte na evropské sjednocování po druhé světové válce. Poválečné období je rozděleno do šesti etap, které jsou ohraničeny zásadními mezníky.

Přihlašovací jméno: edis-opvk

Heslo: opvk2015

Literatura a film bez hranic: dislokace a relokační v pluralitním prostoru,

CZ.1.07/2.3.00/20.0150

Anotace: Monografie je souborem textů, které reflektují vztah mezi českou společností a politikou, je to vztah ukazující určité napětí a vyjevující, že Češi politiku odmítají.

Kniha naznačuje, že jednou z cest k nápravě tohoto stavu je větší zapojení občanů do politiky, zejména komunální. To, že angažovanost je smysluplná, se dokazuje na případu občanského aktivismu v Praze 11.

Jedna kapitola se věnuje aktuálním problémům české politiky, zejména ústupu parlamentních stran a jejich nahrazování marketingově založenými projekty. Další části poskytují analýzu české společnosti v kontextu střední Evropy a pohled na debatu ohledně tzv. českého údělu a postavení země v rámci Evropy, respektive Evropské unie. Součástí knihy jsou rovněž pohledy na nejnovější události, zejména posledních dvou let. Českou společnost poznamenávají a ovlivňují takové události jako první přímé prezidentské volby, předčasné sněmovní volby v roce 2013, pád Nečasova kabinetu atd. Poslední kapitola je pak věnována vztahu a paralelám mezi politikou a fotbalem.

Odkaz: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/49848>

10. Závěrečný test:

1. Kdo je členem žákovského parlamentu?
 - a) žáci maturitního ročníku
 - b) žáci dvou nejvyšších ročníků
 - c) žáci 1.-4. ročníku
 - d) pedagogové volení z řad žáků

2. Které z následujících tvrzení nejsou pravdivé?
 - a) ŽP je komunikačním mostem mezi žáky, učiteli a vedením školy
 - b) Školní parlament hledá cesty k odstranění problémů, jež se ve škole vyskytnou, a zaručuje realizaci nalezených řešení
 - c) ŽP schvaluje zlepšování známek žáků
 - d) Vymýšlí, plánuje a realizuje nejrůznější vylepšení školního života, je živou součástí školy a podporuje demokratickou atmosféru a pozitivní školní klima

3. Žákovský parlament funguje na základě principu ...
 - a) totality
 - b) autokracie
 - c) demokracie
 - d) diktatury

4. Koordinátorem ŽP je:
 - a) Pedagogický pracovník
 - b) Žák maturitního ročníku
 - c) Absolvent dané SŠ
 - d) Jeden ze členů ŽP

5. Úkolem koordinátora je rozvíjení u členů žákovského parlamentu schopnost
- Empatie a respektování názorů ostatních
 - Řečnické umění
 - Argumentace v diskuzi
 - Vše uvedené je pravdivé
6. Volby do žákovského parlamentu je vhodné organizovat?
- po jarních prázdninách
 - na začátku nebo na konci školního roku
 - před vánočními svátky
 - pouze v sudé týdny
7. Které z následujících tvrzení je pravdivé?
- Hlas ve volbách do žákovského parlamentu mají žáci, pedagogové i koordinátor parlamentu
 - Koordinátor má zakázáno volit
 - Voleb se účastní pouze pedagogický sbor
 - Volit může jen nejvyšší ročník školy
8. Mezi možné projekty žákovského parlamentu nemůže patřit:
- projektový den mimo školu
 - adopce na dálku
 - vzájemné doučování
 - organizace dne za školou

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

9. Mezi rozvoj klíčových kompetencí nepatří kompetence:

- a) komunikativní
- b) k řešení problémů
- c) sociální a personální
- d) manipulační

10. Členové žákovského parlamentu komunikují převážně s:

- a) pracovníkem prevence
- b) pracovníkem údržby
- c) vedením školy
- d) ministerstvem školství

Seznam použité a doporučené literatury

- [1] BEZCHLEBOVÁ, Maria. Kurikulární reforma a společenskovědní vzdělávání v rámci vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání. In: *Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturální společnosti: sborník příspěvků z 11. ročníku Letní školy „Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturální společnosti“*. 1. vyd. Editor Miroslav Dopita, Antonín Staněk. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, ISBN 80-244-0952-6.
- [2] BRANDER, Patricia, Peter KRAPF a Wiltrud WEIDINGER. *Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům*. Vyd. 1. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Eva Potužníková, Martin Potužník. Praha: Argo, 2006, Edice pedagogické literatury. ISBN 80-720-3827-3.
- [3] BRETT, Peter, Pascale MOMPOINT-GAILLARD a Maria Helena SALEMA. *Jak mohou všichni učitelé podpořit výchovu k občanství a lidským právům: rámec pro rozvoj kompetencí*. 1. vyd. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-5947-4.
- [4] Centrum občanského vzdělávání FHS UK. *Kompetence pro demokratickou kulturu*. Praha, 2017.
- [5] ČECHOVÁ, B. H. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků*. Praha: Portál, 2009.
- [6] FRONĚK, Jan, Eliška BUCVANOVÁ a Karel KARAFIÁT. *Žákovský parlament na prvním stupni: pomocník pro koordinátora parlamentu*. Praha: Gemini, o. s., 2013. ISBN 978-80-905293-9-7.
- [7] GEMINI O. S. Politeia: *Výchova demokratického občana*. Praha: Gemini, o. s., 2008.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- [8] GOLLOB, R., KRAPF, P., WEIDINGER, W. *Vzděláváním k demokracii. Podklady pro učitele k výchově k demokratickému občanství a k výchově k lidským právům*. Brno: MU, 2012.
- [9] GOLLOB, Rolf a Peter KRAPF. *Výuka demokracie: sbírka modelových situací pro výchovu k demokratickému občanství a lidským právům*. 1. vyd. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-6089-0.
- [10] GOLLOB, Rolf a Peter KRAPF. *Život v demokracii: učební plány VDO/VLP pro druhý stupeň základních škol*. 1. vyd. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-6088-3.
- [11] HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament III*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-3-5.
- [12] HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament II*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-2-8.
- [13] HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament I*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-1-1.
- [14] *Charta Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům*: přijatá v rámci doporučení CM/Rec(2010)7 Výboru ministrů. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5827-9.
- [15] JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 6 s blokem Rodinná výchova: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 2. upravené vyd. Plzeň: Fraus, 2009, ISBN 978-807-2388-868.

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- [16] JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 7: Rodinná výchova 7 : učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2004, 128 s. ISBN 80-723-8325-6.
- [17] JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 8: Rodinná výchova 8 : učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 2., aktualiz. vyd. Plzeň: Fraus, 2011, 144 s. ISBN 978-807-2383-177.
- [18] JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 9: Rodinná výchova 9 : učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Fraus, 2013, 152 s. ISBN 978-807-2389-995.
- [19] LUNEROVÁ, Jitka, Radim ŠTĚRBA a Monika SVOBODOVÁ. *Výchova k občanství: doporučujeme pro 7. ročník základní školy a sekundy víceletého gymnázia*. 3. vyd. Brno: Nová škola, 2013, 79 s. Duhová řada. ISBN 978-807-2895-168.
- [20] LUNEROVÁ, Jitka, Radim ŠTĚRBA a Monika SVOBODOVÁ. *Výchova k občanství: [učebnice pro 8. ročník]*. 2. vyd. Ilustrace Martin Bašar. Brno: Nová škola, 2012, Duhová řada. ISBN 978-807-2894-277.
- [21] MATĚJKA, O., HOTOVÝ, F. *Výchova k občanství. Doplnující koncepce k současnému kurikulu*. Brno: MU, 2012.
- [22] MATĚJKA, Ondřej, Filip HOTOVÝ a Maria Helena SALEMA. *Politika do školy patří: metodický materiál pro učitele*. 1. vyd. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-5927-6.
- [23] *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2001, ISBN 80-211-0372-8.

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

[24] O'SHEA, Karen. *Slovník pojmů k výchově k demokratickému občanství: výchova k demokratickému občanství 2001–2004: rozvoj vzájemného porozumění*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5818-7.

[25] PASTOROVÁ, M. a kol. *Doporučené očekávané výstupy. Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách*. Praha: VÚP, 2011.

[26] PIŤHA, Petr. *Úvod do výchovy k občanství: knížka pro učitele a veřejnost*. Praha: Aved, 1992.

[27] PROTIVÍNSKÝ, Tomáš a Monika DOKULILOVÁ. *Občanské vzdělávání v kontextu českého školství: analytická sonda*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5833-0.

[28] SUCHOMEL, Jan. *Žákovský parlament jako nástroj výchovy k demokracii*. Brno, 2017, 62 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra občanské výchovy. Vedoucí bakalářské práce doc. RNDr. Svatopluk Novák, CSc.

[29] ZAHUMENSKÁ, Vendula. *Význam účasti veřejnosti při ochraně životního prostředí: [metodika pro učitele středních škol]*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6948-0.

Internetové zdroje

[30] Aplikace etických kodexů ve státní správě v České republice Transparency International – ČR. Autorka: Marta Pellar, 2007. Dostupné z:
www.transparency.cz/aplikace-eticky-kodexu-statni-sprave-ceske-republice

[31] Demokracie [online]. [cit. 2014-12-12]. Dostupné z:
<http://www.democraciestavi.cz/>

<http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>

[32] HUČÍNOVÁ, L., JEŘÁBEK, J. *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. [online] Praha: VÚP, 2007. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2010/02/kkzv.pdf>

[33] KOVAŘÍKOVÁ, Ludmila. Metodický portál RVP: Inspirace a zkušenosti učitelům. [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/V/Voln%C3%A9_psan%C3%AD?highlight=voln%C3%A9+psan%C3%AD

[34] Kritické hodnocení demokracie [online]. [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.democraciestavi.cz/kritika.php>

[35] NEUŽILOVÁ, Vladimíra. Metodický portál: Inspirace a zkušenosti učitelům. *Metodický portál* [online]. 2011 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/A/Aktivizuj%C3%ADc99%C3%AD_v%C3%BDukov%C3%A9_metody/I.N.S.E.R.T?highlight=I.+N.+S.+E.+R.+T

[36] RADA EVROPY. *Deklarace a program výchovy k demokratickému občanství založenému na právech a odpovědnosti občanů*. [online]. Strasbourg: 1999. [cit. 2014-09-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/rada-evropy>, str. 5.

[37] Školní vzdělávací program. *ZŠ Jana Husa Písek* [online]. 2013 [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.zsjanahusa.cz/s%C3%BAvod.htm>

[38] Školní vzdělávací program. *ZŠ J. K. Tyla* [online]. 2013 [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: http://www.zstylova.cz/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=8:svp-start&Itemid=11

Projekt: Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008270

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

[39] Školní vzdělávací program. *ZŠ Volyně* [online]. 2013 [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.zsvolyne.cz/skolni-vzdelavaci-program/ds-53/p1=1014>

[40] Upravený Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2013. *MŠMT* [online]. 2013-2014 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/upraveny-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladnivzdelavani?highlightWords=R%C3%A1mcov%C3%BD+vzd%C4%9BI%C3%A1vac%C3%AD+program>

[41] VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Cíle kurikulární reformy a podmínky jejich dosažení*. [online]. Praha: JČMF, 2006. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://class.pedf.cuni.cz/NewSUMA/Default.aspx?PorZobr=20&PolozkaID=-1&ClanekID=188>

[42] *Univerzita Palackého v Olomouci*, [online]. Olomouc. ©2015-2020 [cit. 16.6.2020]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/personalni-podminky/12-2-5-koordinator-zakovskeho-parlamentu/>

[43] HAZLBAUER, Tomáš. *Žákovský parlament II. Jak vybrat zástupce a udělat z nich dobrý tým* [online]. Gemini v Praze 2012 [cit. 16.6.2020]. Dostupné z: <http://www.skolaprodemocracii.cz/stahnout-soubor?id=318>

[44] *Metodický portál RVP*, [online]. [cit. 16.6.2020]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/22105/JAK-ZAKOVSKY-PARLAMENT-ROZVIJET-V-DALSICH-LETECH.html/>